

บทที่ 5

ผลตอบแทนจากการลงทุน เลี้ยงหอยแครงในบริเวณอ่าวไทยฝั่งตะวันตกตอนบน

ในการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการลงทุนจำเป็นจะต้องพิจารณาข้อมูลทางด้านรายได้ ด้วยนอกเหนือไปจากต้นทุน ดังนั้นส่วนแรกของบทนี้จะเริ่มต้นด้วยการศึกษาทางด้านรายได้ก่อนที่จะนำไปสู่การวิเคราะห์ผลตอบแทนในรูปแบบต่าง ๆ ต่อไป

การศึกษารายได้จากการเลี้ยงหอยแครงในบริเวณอ่าวไทยฝั่งตะวันตกตอนบน

เมื่อหอยแครงโตได้ขนาดเท่าที่ตลาดต้องการแล้ว ผู้เลี้ยงหอยแครงจะจำหน่ายหอยแครงให้แก่ผู้ค้าส่งในท้องที่นั้นโดยตรง ผู้ค้าส่งหอยแครงในแต่ละท้องที่จะรอรับซื้อหอยแครงจากผู้เลี้ยงหอยแครงที่ทำน้ำซึ่งอยู่ใกล้บริเวณแหล่งเลี้ยงหอยแครง ในการจำหน่ายหอยแครงผู้ค้าส่งอาจใช้น้ำหนักของหอยแครงเป็นเกณฑ์โดยคิดเป็น "กิโลกรัม" หรืออาจใช้ปริมาตรเป็นเกณฑ์โดยคิดเป็น "ถัง" ราคาจำหน่ายที่ผู้เลี้ยงหอยแครงได้รับในช่วงเวลาที่ทำการสำรวจประมาณกิโลกรัมละ 2.25 - 5.00 บาท หรือถังละ 45-90 บาท (หนึ่งถังมีน้ำหนักประมาณ 18 กิโลกรัม) แต่ผู้เลี้ยงหอยแครงส่วนมากจะจำหน่ายได้ราคาประมาณกิโลกรัมละ 2.50 - 3.25 บาท หรือถังละ 45-60 บาท รายได้จากการเลี้ยงหอยแครงจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับขนาดของหอยแครงที่เก็บมาจำหน่ายและลักษณะสีเปลือกของหอยแครงด้วย กล่าวคือ ถ้าหอยแครงที่เก็บมาจำหน่ายมีขนาดใหญ่และสีเปลือกคล้ำคือสีดำแดง จะจำหน่ายได้ราคาสูงกว่าหอยแครงที่สีเปลือกค่อนข้างขาว เพราะหอยแครงที่สีเปลือกคล้ำจะทนทานมีชีวิตอยู่ได้นานวันกว่าหอยแครงที่สีเปลือกค่อนข้างขาว นอกจากนี้ผู้บริโภคนิยมบริโภคหอยแครงขนาดใหญ่มากกว่าหอยแครงขนาดเล็ก จึงทำให้หอยแครงขนาดใหญ่จำหน่ายได้ราคาสูงกว่าหอยแครงขนาดเล็ก ราคาจำหน่ายหอยแครงในช่วงที่ทำการสำรวจนี้แยกตามขนาดของหอยแครงคือ 1 กิโลกรัม แสดงอยู่ในตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 แสดงราคาจำหน่ายหอมแดงในปี พ.ศ. 2528

จำนวนหอมแดงต่อ 1 กิโลกรัม (ตัว)	ราคาจำหน่าย	
	ต่อ 1 กิโลกรัม (บาท)	ต่อ 1 ถัง (บาท)
100 - 120	2.50 - 2.75	45 - 50
90 - 100	2.75 - 3.25	50 - 60
70 - 80	4.25 - 4.50	76 - 82
60 - 70	5.00	90

นอกจากปัจจัยดังกล่าวข้างต้นแล้ว ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ราคาจำหน่ายของหอมแดงแตกต่างกัน ได้แก่ อุปสงค์และอุปทานของหอมแดงในแต่ละช่วงเวลา กล่าวคือ ถ้าหอมแดงที่โตได้ขนาดตามที่ตลาดต้องการพร้อมกันในช่วงเวลาเดียวกันเป็นจำนวนมาก ราคาจำหน่ายของหอมแดงก็จะถูกลง เพราะผู้ค้าส่งหอมแดงในแต่ละท้องถิ่นมีจำนวนจำกัด จากการสัมภาษณ์ผู้เลี้ยงหอมแดงในจังหวัดเพชรบุรี ปรากฏว่ามีผู้รับซื้อหอมแดงประมาณ 8-9 ราย เท่านั้น ส่วนในจังหวัดสมุทรสงครามมีผู้รับซื้อหอมแดงประมาณ 4-5 ราย ในทางตรงกันข้าม ถ้าหอมแดงที่โตได้ขนาดตามที่ตลาดต้องการมีน้อย ราคาจำหน่ายหอมแดงก็จะสูงขึ้น และยังมีผลทำให้ราคาหอมแดงที่ยังโตไม่ได้ขนาดตามที่ตลาดต้องการมีราคาจำหน่ายสูงขึ้นด้วย

รายละเอียดเกี่ยวกับปริมาณหอมแดง มูลค่าของหอมแดง และราคาเฉลี่ยของหอมแดง แสดงไว้ในตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 แสดงรายได้จากการจำหน่ายหอยแครงโดยเฉลี่ยต่อ 1 งวดการผลิต

ประเภทผู้เลี้ยง	ขนาดเนื้อที่เลี้ยง	(1) ปริมาณหอยแครงที่ เก็บและจำหน่ายได้ (กิโลกรัม)	(2) มูลค่าหอยแครงที่ เก็บและจำหน่ายได้ (บาท)	(3) ราคาจำหน่าย หัวเฉลี่ยต่อกิโลกรัม (บาท) (2) ÷ (1)
ผู้เลี้ยงที่ได้รับอนุญาต	น้อยกว่า 30 ไร่	25,776	78,715	3.05
	30 - 100 ไร่	45,000	144,085	3.20
	มากกว่า 100 ไร่	189,594	714,665	3.77
ผู้เลี้ยงที่เช่าที่เลี้ยง	น้อยกว่า 30 ไร่	36,288	99,865	2.75
	30 - 100 ไร่	81,360	279,740	3.44

(1) ได้จากตารางที่ 4.16

(2) ค่าผลรวมจากผลรวมของปริมาณหอยแครงที่จำหน่ายได้ × ราคาจำหน่ายที่ได้รับของผู้เลี้ยงแต่ละราย

ตามประเภทของผู้เลี้ยงและขนาดเนื้อที่เลี้ยงหารด้วยจำนวนผู้เลี้ยงหอยแครงประเภทเดียวกันที่มีเนื้อที่เลี้ยงกลุ่มเดียวกัน

(3) ได้จาก (2) ÷ (1)

จากตารางที่ 5.2 จะเห็นว่า ปริมาณและมูลค่าหอยแครงที่เก็บและจำหน่ายได้จะเพิ่มขึ้น เป็นสัดส่วนโดยตรงกับขนาดเนื้อที่เลี้ยงหอยแครง กล่าวคือ ถ้าขนาดเนื้อที่เลี้ยงหอยแครงมากขึ้น ปริมาณหอยแครงที่เก็บและจำหน่ายได้และมูลค่าหอยแครงที่จำหน่ายได้จะมากขึ้นตามไปด้วย นอกจากนี้ปริมาณหอยแครงที่เก็บและจำหน่ายได้ยังเป็นสัดส่วนโดยตรงกับปริมาณลูกหอยแครงที่หวานด้วย สำหรับการคำนวณราคาจำหน่ายถัวเฉลี่ย คำนวณจากมูลค่าหอยแครงที่จำหน่ายได้หารด้วยปริมาณหอยแครงที่จำหน่ายได้ จะเห็นว่าผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตเนื้อที่มากกว่า 100 ไร่ ได้รับราคาจำหน่ายเฉลี่ยต่อ 1 กิโลกรัมสูงที่สุด คือ 3.77 บาท รองลงมาได้แก่ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงมีเนื้อที่ 30 - 100 ไร่ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตมีเนื้อที่ 30 - 100 ไร่ และผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตมีเนื้อที่น้อยกว่า 30 ไร่ ซึ่งคิดเป็น 3.44, 3.20 และ 3.05 บาทต่อ 1 กิโลกรัม ตามลำดับ ส่วนผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงที่มีเนื้อที่น้อยกว่า 30 ไร่ ได้ราคาจำหน่ายเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ 2.75 บาทต่อ 1 กิโลกรัม

การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทน

การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจะแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. การวิเคราะห์รายได้-ค่าใช้จ่ายในแง่การลงทุนของผู้เลี้ยงหอยแครง ในการวิเคราะห์นี้ถือว่ากำไรที่เกิดขึ้นเปลี่ยนแปลงไปตามประเภทของค่าใช้จ่าย คือค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงินกับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นทั้งหมดยกเว้นค่าแรงงานของผู้เลี้ยงเอง เพราะถือว่าผู้เลี้ยงว่างงานกำไรที่เกิดขึ้นจากค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงิน เรียกว่ากำไรที่เป็นเงินสด ซึ่งจะชี้ให้ผู้เลี้ยงเห็นถึงตัวเงินที่ได้รับจริง เมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายที่จ่ายเป็นเงินสดว่ามีมากน้อยกว่ากันเพียงใด ส่วนกำไรที่เกิดขึ้นหลังหักค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นทั้งหมดยกเว้นค่าแรงงานของผู้เลี้ยงเอง เรียกว่ากำไรที่เกิดขึ้นเสมือนผู้เลี้ยงว่างงาน ซึ่งจะชี้ให้เห็นถึงการที่ผู้เลี้ยงหอยแครงลงทุนในปัจจุบันการผลิตต่าง ๆ จะมีผลดีกว่าอยู่เฉย ๆ หรือไม่ โดยการใช้แรงงานของตนเป็นเสมือนการทำงานไป เพื่อฆ่าเวลา ที่ตนอยู่เฉย ๆ เมื่อหางานทำไม่ได้

2. การวัดสถานการณ์ด้านรายได้-ค่าใช้จ่ายของฟาร์ม ตัววัดที่จะนำมาใช้ในการพิจารณาแสดงอยู่ในรูปอัตราส่วน 3 อัตราส่วน เพื่อที่จะทราบถึงความสามารถในการได้มาซึ่งรายได้ที่จะเพียงพอต่อการชดเชยค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ได้มากน้อยเพียงใด และรายได้สุทธิ กำไร

จะคงเหลืออยู่เท่าใดถ้าเกิดเหตุการณ์ที่ทำให้รายได้เปลี่ยนไป ผู้เลี้ยงหอยแครงจะสามารถเปลี่ยนแปลงปรับปรุงค่าใช้จ่ายส่วนใดได้บ้าง (ถ้าไม่มีปัญหาการหมุนเวียนเงินสด) ซึ่งจะ
ทำให้กำไรเพิ่มขึ้นหรือลดลงเล็กน้อยเพียงใด

อัตราส่วนทั้งสาม ได้แก่

$$\text{อัตราส่วนค่าใช้จ่ายผันแปรในการผลิตต่อรายได้รวมทั้งหมด} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายผันแปรในการผลิต}^1}{\text{รายได้รวมทั้งหมด}}$$

ค่าใช้จ่ายผันแปรในการผลิต คือ ค่าใช้จ่ายในส่วนต้นทุนผันแปรจากการเลี้ยงหอยแครง
รายได้รวมทั้งหมด คือ รายได้จาก การเลี้ยงหอยแครง

$$\text{อัตราส่วนค่าใช้จ่ายคงที่ทั้งหมดในการผลิตต่อรายได้รวมทั้งหมด} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายคงที่ทั้งหมดในการผลิต}^2}{\text{รายได้รวมทั้งหมด}}$$

ค่าใช้จ่ายคงที่ทั้งหมดในการผลิตคือ ค่าใช้จ่ายในส่วนต้นทุนคงที่จากการเลี้ยงหอยแครง

$$\text{อัตราส่วนค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการผลิตต่อรายได้รวมทั้งหมด} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการผลิต}^3}{\text{รายได้รวมทั้งหมด}}$$

ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการผลิต คือ ต้นทุนรวมทั้งหมดจากการเลี้ยงหอยแครง

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ สมศักดิ์ เปรียบพร้อม, การจัดฟาร์ม (กรุงเทพมหานคร ภาควิชา เศรษฐศาสตร์ การเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526) หน้า 13.

² เรื่องเดียวกัน.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 14.

3. การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนในเชิงเศรษฐกิจและการจัดการฟาร์ม

3.1 การวิเคราะห์ในเชิงเศรษฐกิจ¹ (Economic Analysis) เป็นการวิเคราะห์เพื่อให้ทราบถึงอัตราผลตอบแทนที่เกิดจากการเลี้ยงหอยแครง โดยคำนึงถึงต้นทุนการเลี้ยงทั้งหมด ซึ่งสามารถแยกออกเป็นต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่ว่าจะมีผลทำให้เกิดกำไรสุทธิมากน้อยเพียงใด และในส่วนของต้นทุนผันแปรที่เกิดขึ้น มีผลสัมพันธ์กับการเกิดผลผลิตมากน้อยเพียงใดในรูปกำไรส่วนเกิน อัตรากำไรส่วนเกินที่ได้จะชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มของจุดเสมอตัวได้ง่ายด้วย อัตราส่วนที่ใช้คำนวณ ได้แก่

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนการเลี้ยง} = \frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100^2}{\text{ต้นทุนการเลี้ยง}}$$

$$\text{อัตรากำไรส่วนเกินต่อต้นทุนการเลี้ยง} = \frac{\text{กำไรส่วนเกิน} \times 100}{\text{ต้นทุนการเลี้ยง}}$$

กำไรส่วนเกิน หมายถึง ส่วนต่างระหว่างรายได้กับต้นทุนผันแปร³

ต้นทุนการเลี้ยง หมายถึง ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเลี้ยงหอยแครง

¹Sung-Hwan and Yu-Kang Mao, Analysis of production costs and profitability of crops and livestock farming, ASPAC Food and Fertilizer Technology Center, 1979 p. 1.

²Ibid., p. 4.

³กิ่งกนก พิทยานุคุณ, สุนทรีย์ จรูญ, ประพิศ นุตรระ และรวีวัลย์ ภิญโญพนากุล, การบัญชีต้นทุน (กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527) หน้า 230.

3.2 การวิเคราะห์ในเชิงการจัดการฟาร์ม¹ (Farming Analysis)

เป็นการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนโดยคำนึงถึงรายได้ที่เกิดขึ้นสัมพันธ์กับต้นทุนที่ได้จ่ายไปจริง
 กำไรที่เกิดขึ้นถือ เป็นกำไรที่ได้จากการลงทุนไปในค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายไปจริงในขณะจัดการ
 เลี้ยงหอยแครง ซึ่งเรียกกำไรที่เกิดขึ้นว่ารายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริง ส่วนประกอบของรายได้
 ที่แท้จริงสามารถแยก เป็นกำไรสุทธิกับค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นตัวเงินทั้งหมดยกเว้นค่าเสื่อมราคา
 ดังนั้นกำไรที่เกิดขึ้นจะมากหรือน้อยส่วนหนึ่งจะมีผลมาจากความพยายามในการที่จะใช้ทรัพยากร
 ที่มีอยู่ของชาวประมงให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด เช่น แรงงานของตนเอง และปัจจัยการผลิตอื่น ๆ
 กำไรที่ได้ยัง เป็นการแสดงถึงการจัดการฟาร์มของผู้เลี้ยงหอยแครงในการที่จะ เลือกลงทุนในปัจจัย
 การเลี้ยงใด ๆ ที่ตนเองเห็นว่าให้ประโยชน์มากที่สุด ประโยชน์ที่ได้อาจเป็นในรูปการที่จะ
 ทำให้ระยะเวลาการเลี้ยงสั้นลง เพื่อให้ผลผลิตทันออกสู่ตลาดในช่วงเวลาที่ต้องการ หรือทำให้
 สามารถเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น ซึ่งค่าใช้จ่ายที่แท้จริงประกอบด้วย

- ค่าใช้จ่ายในการซื้อปัจจัยการผลิตต่าง ๆ
- ค่าจ้างแรงงาน
- ค่าซ่อมอุปกรณ์ และค่าเสื่อมราคา²
- ค่าภาษีที่ดิน
- ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่ได้จ่ายจริง³

¹ Sung-Hwan and Yu-Kang Mao, Analysis of production costs and profitability of crops and Livestock farming (1979) p.2.

² เนื่องจากผู้เขียนได้อ้างอิงมาจากผู้แต่งหนังสือ Analysis of production costs and profitability of crops and Livestock farming ซึ่งถือว่าตัวเงินที่จ่ายลงทุนไปในทรัพย์สินครั้งแรกนั้นควรตัดถือ เป็นค่าใช้จ่ายที่แท้จริงด้วย ทั้งนี้โดยพิจารณาตัดจำหน่ายราคาทุนของทรัพย์สินในรูปค่าเสื่อมราคา และนำไปรวมกับค่าใช้จ่ายเป็นเงินสดรายการอื่น ๆ

³ Ibid.

อัตราส่วนที่ใช้ในการคำนวณ ได้แก่

$$\text{อัตรารายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงต่อต้นทุนการเลี้ยง} = \frac{\text{รายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริง}}{\text{ต้นทุนการเลี้ยง}}$$

$$\text{อัตรารายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงต่อค่าใช้จ่ายที่แท้จริง} = \frac{\text{รายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริง}}{\text{ค่าใช้จ่ายที่แท้จริง}}$$

รายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงคือ รายได้ทั้งหมด - ค่าใช้จ่ายที่แท้จริง

4. การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนเลี้ยงหอยแครง (Return on Investment in Cockle Farming)

การคำนวณหาผลตอบแทนจากการลงทุนในการลงทุนเลี้ยงหอยแครง คือ การนำผลกำไรที่ผู้เลี้ยงหอยแครงแต่ละประเภท แต่ละขนาด เนื้อที่เลี้ยงหอยแครงได้รับ เปรียบเทียบกับเงินลงทุนที่ผู้เลี้ยงหอยแครงแต่ละประเภท แต่ละขนาด เนื้อที่เลี้ยงหอยแครงได้นำมาลงทุน โดยมีอัตราส่วนที่ใช้ในการคำนวณ ดังนี้

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน} = \frac{\text{กำไรสุทธิ (Net Profit)}}{\text{เงินลงทุน (Investment)}} \times 100$$

(Rate of Return on Investment)

กำไรสุทธิ คือ กำไรโดยเฉลี่ยที่ได้จากการดำเนินงาน ส่วนเงินลงทุน ได้แก่ เงินลงทุนในเรือประมง เครื่องยนต์เรือ คอกหอยแครง โรงเฝ้าหอยแครง และอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงหอยแครง (ดังแสดงในตารางที่ 4.2) อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนจะแสดงให้เห็นทราบว่า

ผู้เลี้ยงหอยแครงจะได้รับกำไรหรือขาดทุนจากการเลี้ยงหอยแครงคิด เป็นอัตราร้อยละของเงินลงทุน เป็นจำนวนเท่าใด และยังทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานว่ามีมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้ที่สนใจจะลงทุนเลี้ยงหอยแครงรุ่นต่อไป

การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนเลี้ยงหอยแครงในบริเวณอ่าวไทยฝั่งตะวันตกตอนบน

1. การวิเคราะห์รายได้-ค่าใช้จ่ายในแง่การลงทุนของผู้เลี้ยงหอยแครง

สำหรับการเลี้ยงหอยแครงที่เก็บผลผลิตได้ในปี พ.ศ. 2528 การวิเคราะห์รายได้-ค่าใช้จ่ายในแง่การลงทุนของผู้เลี้ยงหอยแครง ดังแสดงในตารางที่ 5.3 และมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงิน ผู้เลี้ยงหอยแครงมีค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดเฉลี่ยต่อ 1 งวดการผลิต โดยผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ 30-100 ไร่ และมากกว่า 100 ไร่ มีค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดเท่ากับ 63,416 88,796 และ 340,813 บาท ตามลำดับ ซึ่งค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อลูกหอยแครงเฉลี่ยต่อ 1 งวดการผลิต คือ 31,249 43,167 และ 143,333 บาท หรือร้อยละ 49.28 48.61 และ 42.06 ของค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด ตามลำดับ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ 30-100 ไร่ และมากกว่า 100 ไร่ จึงมีกำไรที่เป็นเงินสดต่อ 1 งวดการผลิต 15,299 55,289 และ 373,852 บาท ตามลำดับ ส่วนผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ และ 30-100 ไร่ มีค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดเฉลี่ยต่อ 1 งวดการผลิต คือ 70,370 และ 184,411 บาท ตามลำดับ ซึ่งค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อลูกหอยแครงเฉลี่ยต่อ 1 งวดการผลิต คือ 28,774 และ 84,250 บาท หรือร้อยละ 40.89 และ 45.69 ของค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด ตามลำดับ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ และ 30-100 ไร่ จึงมีกำไรที่เป็นเงินสดเฉลี่ยต่อ 1 งวดการผลิต 29,495 และ 95,329 บาท ตามลำดับ (ตารางที่ 5.3)

ตารางที่ 5.3 แสดงการวิเคราะห์รายได้-ค่าใช้จ่ายในแง่การลงทุนของผู้เลี้ยงหอยแครง

รายการ	ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาต			ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยง	
	น้อยกว่า 30 ไร่	30-100 ไร่	มากกว่า 100 ไร่	น้อยกว่า 30 ไร่	30-100 ไร่
รายได้ทั้งหมด (1)	บาท 78,715	144,085	714,665	99,865	279,740
ต้นทุนการเลี้ยงทั้งหมด (2)	บาท 114,704	155,789	439,185	130,824	271,284
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ (3) = (1) - (2)	บาท (35,989)	(11,704)	275,480	(30,959)	8,456
ต้นทุนผันแปร (4)	บาท 55,937	81,944	283,408	55,520	159,263
ต้นทุนคงที่ (5)	บาท 58,767	73,845	155,779	75,304	112,021
ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด (6)	บาท 63,418	88,798	340,813	70,370	184,411
กำไร(ขาดทุน)ที่เป็นเงินสด (7) = (1) - (6)	บาท 15,299	55,289	373,852	29,495	95,329
ค่าใช้จ่ายที่เกิดเสมือนผู้เลี้ยงหอยแครงว่างงาน (8)*	บาท 95,088	134,497	434,500	108,032	258,366
กำไร(ขาดทุน)ที่เกิดเสมือนผู้เลี้ยงหอยแครงว่างงาน(9)=(1)-(8) บาท	(16,353)	9,588	280,165	(8,167)	21,374
อัตรากำไร(ขาดทุน)ที่เป็นเงินสดต่อค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด (10) = (7) ÷ (6) × 100 (%)	24.1	62.3	109.7	41.9	51.7
อัตรากำไร(ขาดทุน)ที่เกิดเสมือนผู้เลี้ยงหอยแครงว่างงานต่อค่าใช้จ่าย ที่เกิดเสมือนผู้เลี้ยงหอยแครงว่างงาน (11) = (9) ÷ (8) × 100 (%)	(17.2)	7.1	64.5	(7.6)	8.3

(8) คำนวณโดยนำต้นทุนคงที่(ต้นทุนคงที่ได้จากรายการ 4.17, 4.18 และ 4.19 หักด้วยค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนที่คำนวณจากต้นทุนคงที่รวม) หักด้วยค่าแรงงานที่ไม่เป็นเงินสด นำผลลัพธ์ที่ได้ไปคำนวณหาค่าเสียโอกาสใหม่ แล้วนำต้นทุนคงที่ซึ่งหักด้วยค่าแรงงานของผู้เลี้ยงหอยแครงที่ไม่เป็นเงินสดบวกค่าเสียโอกาสเงินลงทุนที่คำนวณใหม่บวกด้วยต้นทุนผันแปร ผลลัพธ์ก็คือ ค่าใช้จ่ายที่เกิดเสมือนผู้เลี้ยงหอยแครงว่างงาน รายละเอียดการคำนวณแสดงอยู่ในหัวข้อ 1.2

1.2 ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงหอยแครงเสมือนผู้เลี้ยงหอยแครงว่างงาน

ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ 30-100 ไร่ และมากกว่า 100 ไร่ มีค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเสมือนผู้เลี้ยงหอยแครงว่างงาน เฉลี่ยต่อ 1 งวดการผลิต เท่ากับ 95,068 134,497 และ 434,500 บาท ตามลำดับ โดยมีการคำนวณดังนี้ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ มีต้นทุนคงที่หักด้วยค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนที่คำนวณจากต้นทุนคงที่รวมหักด้วยค่าแรงงานที่ไม่เป็นเงินสด = $58,767 - 9,329 - 16,519 = 32,919$ บาท นำผลลัพธ์ที่ได้ไปคำนวณหาค่าเสียโอกาสของเงินลงทุน ซึ่งจะได้ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนเท่ากับ 6,212 บาท ($32,919 \times 12\% \times \frac{18.87}{12}$) แล้วนำต้นทุนคงที่ซึ่งหักด้วยค่าแรงงานของผู้เลี้ยงหอยแครงที่ไม่เป็นเงินสดบวกค่าเสียโอกาสเงินลงทุนที่คำนวณใหม่ที่ได้บวกด้วยต้นทุนผันแปร จะได้ค่าใช้จ่ายที่เกิดเสมือนผู้เลี้ยงหอยแครงว่างงาน เท่ากับ $32,919 + 6,212 + 55,937 = 95,068$ บาท ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยง 30-100 ไร่ มีต้นทุนคงที่หักด้วยค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนที่คำนวณจากต้นทุนคงที่รวมหักด้วยค่าแรงงานที่ไม่เป็นเงินสด = $73,845 - 12,573 - 17,667 = 43,605$ บาท นำผลลัพธ์ที่ได้ไปคำนวณหาค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนซึ่งจะได้ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนเท่ากับ 8,948 บาท ($43,605 \times 12\% \times \frac{20.52}{12}$) แล้วนำต้นทุนคงที่ซึ่งหักด้วยค่าแรงงานของผู้เลี้ยงหอยแครงที่ไม่เป็นเงินสดบวกค่าเสียโอกาสเงินลงทุนที่คำนวณใหม่ที่ได้บวกด้วยต้นทุนผันแปร จะได้ค่าใช้จ่ายที่เกิดเสมือนผู้เลี้ยงหอยแครงว่างงาน เท่ากับ $43,605 + 8,948 + 81,944 = 134,497$ บาท และผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยงมากกว่า 100 ไร่ มีต้นทุนคงที่หักด้วยค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนที่คำนวณจากต้นทุนคงที่รวมหักด้วยค่าแรงงานที่ไม่เป็นเงินสด = $155,779 - 22,760 - 4,000 = 129,019$ บาท นำผลลัพธ์ที่ได้ไปคำนวณหาค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนซึ่งจะได้ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนเท่ากับ 22,075 บาท ($129,019 \times 12\% \times \frac{17.11}{12}$) แล้วนำต้นทุนคงที่ซึ่งหักด้วยค่าแรงงานของผู้เลี้ยงหอยแครงที่ไม่เป็นเงินสดบวกค่าเสียโอกาสเงินลงทุนที่คำนวณใหม่ที่ได้บวกด้วยต้นทุนผันแปร จะได้ค่าใช้จ่ายที่เกิดเสมือนผู้เลี้ยงหอยแครงว่างงาน เท่ากับ $129,019 + 22,075 + 283,406 = 434,500$ บาท ตามลำดับ

ส่วนผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ และ 30-100 ไร่ มีค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเสมือนผู้เลี้ยงว่างงานเฉลี่ยต่อ 1 งวดการผลิต เท่ากับ 108,032 และ 258,366 บาท ตามลำดับ โดยมีการคำนวณดังนี้ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ มีต้นทุนคงที่หักด้วยค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนที่คำนวณจากต้นทุนคงที่รวมหักด้วยค่าแรงงานที่ไม่เป็นเงินสด = $75,304 - 13,223 - 18,790 = 43,291$ บาท นำผลลัพธ์ที่ได้ไปคำนวณหาค่าเสียโอกาสของเงินลงทุน ซึ่งจะได้ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนเท่ากับ 9,221 บาท ($43,291 \times 12\% \times \frac{21.30}{12}$) แล้วนำต้นทุนคงที่ซึ่งหักด้วยค่าแรงงานของผู้เลี้ยงหอยแครงที่ไม่เป็นเงินสดบวกค่าเสียโอกาสเงินลงทุนที่คำนวณใหม่ที่ได้บวกด้วยต้นทุนผันแปรจะได้ค่าใช้จ่ายที่เกิดเสมือนผู้เลี้ยงหอยแครงว่างงานเท่ากับ $43,291 + 9,221 + 55,520 = 108,032$ บาท และผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยง 30-100 ไร่ มีต้นทุนคงที่หักด้วยค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนที่คำนวณจากต้นทุนคงที่รวมหักด้วยค่าแรงงานที่ไม่เป็นเงินสด = $112,021 - 20,969 - 10,500 = 80,552$ บาท นำผลลัพธ์ที่ได้ไปคำนวณหาค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนซึ่งจะได้ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนเท่ากับ 18,551 บาท ($80,552 \times 12\% \times \frac{23.03}{12}$) แล้วนำต้นทุนคงที่ซึ่งหักด้วยค่าแรงงานของผู้เลี้ยงหอยแครงที่ไม่เป็นเงินสดบวกค่าเสียโอกาสเงินลงทุนที่คำนวณใหม่ที่ได้บวกด้วยต้นทุนผันแปร จะได้ค่าใช้จ่ายที่เกิดเสมือนผู้เลี้ยงหอยแครงว่างงานเท่ากับ $80,552 + 18,551 + 159,263 = 258,366$ บาท ตามลำดับ

จากตารางที่ 5.3 จะเห็นว่าผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตและที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ มีผลขาดทุนที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงหอยแครงเสมือนผู้เลี้ยงว่างงาน เฉลี่ยต่อ 1 งวดการผลิตเท่ากับ 16,353 และ 8,167 บาท ตามลำดับ ส่วนผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยง 30-100 ไร่ มากกว่า 100 ไร่ และผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยง 30-100 ไร่ มีกำไรที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงหอยแครงเสมือนผู้เลี้ยงว่างงานเฉลี่ยต่อ 1 งวดการผลิต เท่ากับ 9,588 280,165 และ 21,374 บาท ตามลำดับ

นอกจากนี้จากตารางที่ 5.3 จะเห็นว่าผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยงมากกว่า 100 ไร่ มีอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดสูงที่สุดคือ ร้อยละ 109.7 แสดงถึงเงินที่จ่ายไปทุก 100 บาท จะทำให้มีกำไร 109.7 บาท รองลงมาได้แก่ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยง 30-100 ไร่ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยง 30-100 ไร่ และผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ คือ มีอัตราร้อยละ 62.3 51.7 และ 41.9 ตามลำดับ แสดงถึงเงินที่จ่ายไปทุก 100 บาท จะทำให้มีกำไร 62.3 51.7 และ 41.9 บาท ตามลำดับ ส่วนผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ มีอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดต่ำที่สุด คือร้อยละ 24.1 แสดงถึงเงินที่จ่ายไปทุก 100 บาท จะทำให้มีกำไร 24.1 บาท

ในแง่ของกำไรที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงหอยแครงเสมือนผู้เลี้ยงหอยแครงว่างงาน จะเห็นว่าผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยงมากกว่า 100 ไร่ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยง 30-100 ไร่ และผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยง 30-100 ไร่ มีอัตรากำไรร้อยละ 64.5 8.3 และ 7.1 ของค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นทั้งหมด ยกเว้นค่าแรงงานของผู้เลี้ยงหอยแครงเอง ตามลำดับ แสดงถึงการลงทุนไปทุก 100 บาท จะทำให้มีกำไร 64.5 8.3 และ 7.1 บาท ตามลำดับ ส่วนผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงและผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ มีอัตราขาดทุนร้อยละ 17.2 และ 7.6 ของค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นทั้งหมดยกเว้นค่าแรงงานของผู้เลี้ยงหอยแครงเอง ตามลำดับ แสดงถึงการลงทุนไปทุก 100 บาท จะทำให้มีผลขาดทุน 17.2 และ 7.6 บาท ตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตามผู้เลี้ยงหอยแครงทั้งสองประเภทนี้ยังมีกำไรที่เป็นเงินสดอยู่ แสดงให้เห็นว่ารายได้มากกว่าค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด จึงยังคงที่จะดำเนินการเลี้ยงหอยแครงต่อไปได้

2. การวัดสถานการณ์ภาพรายได้-ค่าใช้จ่ายของผู้เลี้ยง

ได้แสดงการวิเคราะห์สถานการณ์ภาพรายได้-ค่าใช้จ่ายของผู้เลี้ยงหอยแครงแต่ละประเภท และแต่ละขนาดเนื้อที่เลี้ยงไว้ในตารางที่ 5.4 และมีรายละเอียดดังนี้

2.1 จากอัตราส่วนค่าใช้จ่ายผันแปรในการผลิตต่อรายได้รวมทั้งหมด แสดงว่า ผู้เลี้ยงหอยแครงเสียค่าใช้จ่ายผันแปรในการเลี้ยงหอยแครง ดังนี้ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ 30-100 ไร่ และมากกว่า 100 ไร่ เสียค่าใช้จ่ายผันแปรร้อยละ 71 57 และ 40 ของรายได้ทั้งหมด ตามลำดับ หรือเงินทุก ๆ หนึ่งบาทที่ได้รับจะเสียค่าใช้จ่ายผันแปรในการผลิตไป 0.71 0.57 และ 0.40 บาท ตามลำดับ ส่วนผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ และ 30-100 ไร่ เสียค่าใช้จ่ายผันแปรร้อยละ 55 และ 57 ของรายได้ทั้งหมด ตามลำดับ หรือเงินทุก ๆ หนึ่งบาทที่ได้รับจะเสียค่าใช้จ่ายผันแปรในการผลิตไป 0.55 และ 0.57 บาท ตามลำดับ

2.2 จากอัตราส่วนค่าใช้จ่ายคงที่ทั้งหมดในการผลิตต่อรายได้รวมทั้งหมด แสดงว่าผู้เลี้ยงหอยแครงเสียค่าใช้จ่ายคงที่ในการเลี้ยงหอยแครง ดังนี้ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ 30-100 ไร่ และมากกว่า 100 ไร่ เสียค่าใช้จ่ายคงที่ร้อยละ 75 51 และ 22 ของรายได้ทั้งหมด ตามลำดับ หรือเงินทุก ๆ หนึ่งบาทที่ได้รับจะเสียค่าใช้จ่ายคงที่ไป 0.75 0.51 และ 0.22 บาท ตามลำดับ ส่วนผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ และ 30-100 ไร่ เสียค่าใช้จ่ายคงที่เท่ากับร้อยละ 75 และ 40 ของรายได้ทั้งหมด ตามลำดับ หรือเงินทุก ๆ หนึ่งบาทที่ได้รับจะเสียค่าใช้จ่ายคงที่ไป 0.75 และ 0.40 บาท ตามลำดับ

ตารางที่ 5.4 แสดงการวัดสถานภาพรายได้-ค่าใช้จ่ายของผู้เลี้ยงหอยแครง

	ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาต			ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยง	
	น้อยกว่า 30 ไร่	30-100 ไร่	มากกว่า 100 ไร่	น้อยกว่า 30 ไร่	30-100 ไร่
(1) อัตราส่วนค่าใช้จ่ายผันแปรในการผลิตต่อรายได้รวมทั้งหมด	<u>55,937</u> 78,715	<u>81,944</u> 144,085	<u>283,406</u> 714,665	<u>55,520</u> 99,865	<u>159,283</u> 279,740
เท่ากับ	0.71	0.57	0.40	0.55	0.57
(2) อัตราส่วนค่าใช้จ่ายคงที่ทั้งหมดในการผลิตต่อรายได้รวม-ทั้งหมด	<u>58,767</u> 78,715	<u>73,845</u> 144,085	<u>155,779</u> 714,665	<u>75,304</u> 99,865	<u>112,021</u> 279,740
เท่ากับ	0.75	0.51	0.22	0.75	0.40
(3) อัตราส่วนค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการผลิตต่อรายได้รวมทั้งหมด	<u>114,704</u> 78,715	<u>155,789</u> 144,085	<u>439,185</u> 714,665	<u>130,824</u> 99,865	<u>271,284</u> 279,740
เท่ากับ	1.46	1.08	0.61	1.31	0.97

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.3 จากอัตราส่วนค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการผลิตต่อรายได้รวมทั้งหมด

ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ 30-100 ไร่ และมากกว่า 100 ไร่ จะมีค่าใช้จ่ายรวม 1.46 1.08 และ 0.61 บาท ของเงินทุก ๆ หนึ่งบาทที่ได้รับ กล่าวคือ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ และ 30-100 ไร่ จะขาดทุน 0.46 และ 0.08 บาท ในทุก ๆ รายได้หนึ่งบาท แต่ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยงมากกว่า 100 ไร่ จะได้รับกำไร 0.39 บาท (1-0.61) ในทุก ๆ รายได้หนึ่งบาท ส่วนผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้ที่ได้รับอนุญาต เนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ และ 30-100 ไร่ จะมีค่าใช้จ่ายรวม 1.31 และ 0.97 บาท ของเงินทุก ๆ หนึ่งบาทที่ได้รับ กล่าวคือ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ จะขาดทุน 0.31 บาท ในทุก ๆ รายได้หนึ่งบาท แต่ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยง 30-100 ไร่ จะได้รับกำไร 0.03 บาท (1-0.97) ในทุก ๆ รายได้หนึ่งบาท

จากตารางที่ 5.4 จะเห็นว่าสถานภาพทางรายได้-รายจ่ายของผู้เลี้ยงหอยแครง ทั้งสองประเภทในขนาดเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ อยู่ในเกณฑ์ไม่ดีเนื่องจากค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงสูงกว่ารายได้ทั้งหมด ทำให้ประสบผลขาดทุน และมีค่าใช้จ่ายคงที่มากกว่าค่าใช้จ่ายผันแปร (ตารางที่ 5.3) การมีค่าใช้จ่ายคงที่สูงทำให้โอกาสที่ผู้เลี้ยงประสบการขาดทุนมีมาก ประกอบกับผู้เลี้ยงทั้งสองประเภทนี้มีค่าใช้จ่ายผันแปรในจำนวนที่สูงด้วย เมื่อนำไปรวมกับต้นทุนคงที่ซึ่งสูงอยู่แล้ว ทำให้ค่าใช้จ่ายทั้งหมดมากกว่ารายได้รวมทั้งหมด แต่อย่างไรก็ตามผู้เลี้ยงทั้งสองประเภทนี้ก็ยังคงมีกำไรส่วน เกินอยู่ซึ่งพิจารณาได้จากอัตราส่วนค่าใช้จ่ายผันแปรต่อรายได้รวมทั้งหมด มีรายได้รวมทั้งหมดมากกว่าค่าใช้จ่ายผันแปร ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยง 30-100 ไร่ จากการพิจารณาสถานภาพรายได้-รายจ่ายแล้วอยู่ในเกณฑ์ไม่ดีเนื่องจากมีค่าใช้จ่ายการเลี้ยงสูงกว่ารายได้รวมทั้งหมด ทำให้ประสบผลขาดทุนและมีค่าใช้จ่ายผันแปรมากกว่าค่าใช้จ่ายคงที่ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้เลี้ยงหอยแครงประเภทนี้ยังคงมีกำไรส่วน เกินอยู่ ซึ่งพิจารณาได้จากอัตราส่วนค่าใช้จ่ายผันแปรต่อรายได้รวมทั้งหมด มีรายได้รวมทั้งหมดมากกว่าค่าใช้จ่ายผันแปรเกือบ 1 เท่า สำหรับผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงจาก

ผู้ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยง 30-100 ไร่ และผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยงมากกว่า 100 ไร่ จากการพิจารณาสถานภาพรายได้-รายจ่ายแล้วอยู่ในเกณฑ์ดีเนื่องจากมีรายได้รวมทั้งหมดมากกว่าค่าใช้จ่ายในการเลี้ยง จึงประสบผลกำไรจากการเลี้ยงหอยแครง และมีค่าใช้จ่ายคงที่น้อยกว่าค่าใช้จ่ายผันแปร การมีค่าใช้จ่ายคงที่น้อยจะเป็นผลดีแก่ผู้เลี้ยง เพราะจะทำให้มีโอกาสได้รับกำไรจากการดำเนินการมากขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนในเชิงเศรษฐกิจและการจัดการฟาร์ม

ได้แสดงการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนในเชิงเศรษฐกิจและการจัดการฟาร์มของผู้เลี้ยงหอยแครงแต่ละประเภทและแต่ละขนาด เนื้อที่เลี้ยงไว้ในตารางที่ 5.5 และมีรายละเอียดดังนี้

3.1 การวิเคราะห์ในเชิงเศรษฐกิจ

ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับผลตอบแทนอยู่ในเกณฑ์ดี (เมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนการเลี้ยง) ได้แก่ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยงมากกว่า 100 ไร่ และผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยง 30-100 ไร่ มีอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงร้อยละ 62.73 และ 3.12 ตามลำดับ และมีอัตรากำไรส่วนเกินต่อต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงสูงถึงร้อยละ 98.20 และ 44.41 ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากราคาขายต่อกิโลกรัมสูงกว่า และต้นทุนการเลี้ยงต่อกิโลกรัมต่ำ เมื่อเทียบกับผู้เลี้ยงหอยแครงรายอื่น ๆ ส่วนผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ 30-100 ไร่ และผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ มีอัตราผลตอบแทนอยู่ในเกณฑ์ไม่ดี (เมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนการเลี้ยง) คือ มีอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงร้อยละ (31.38) (7.51) และ (23.66) ตามลำดับ ถึงแม้ว่าผู้เลี้ยงหอยแครงเหล่านี้จะมีผลขาดทุนสุทธิ แต่ก็ยังมีกำไรส่วนเกินมาชดเชยต้นทุนคงที่ได้ โดยมีอัตรากำไรส่วนเกินต่อต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงร้อยละ 19.86 39.89 และ 33.90 ตามลำดับ

3.2 การวิเคราะห์ในเชิงการจัดการฟาร์ม

ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับผลตอบแทนอยู่ในเกณฑ์ดี (เมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนการเลี้ยงและค่าใช้จ่ายที่แท้จริง ตามลำดับ) ได้แก่ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยง 30-100 ไร่ มากกว่า 100 ไร่ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ และ 30-100 ไร่ มีอัตรารายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงต่อต้นทุนการเลี้ยงร้อยละ 22.5 78.2 8.3 และ 25.7 ตามลำดับ และมีอัตราส่วนรายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงต่อค่าใช้จ่ายที่แท้จริงร้อยละ 29.1 92.6 12.1 และ 33.2 ตามลำดับ

ตารางที่ 5.5 ผลตอบแทนจากการเสี่ยงทอยแครง

รายการ	ผู้เสี่ยงที่ได้รับอนุญาตให้เสี่ยง			ผู้เสี่ยงที่เข้าที่เสี่ยงจากผู้ได้รับอนุญาต	
	น้อยกว่า 30 ไร่	30-100 ไร่	มากกว่า 100 ไร่	น้อยกว่า 30 ไร่	30-100 ไร่
(1) รายได้ทั้งหมด (บาท)	78,715	144,085	714,665	89,865	279,740
(2) ต้นทุนการเสี่ยงทั้งหมด (บาท)	114,704	155,789	439,185	130,824	271,284
(3) กำไรสุทธิ(ขาดทุนสุทธิ) (บาท) (1) - (2)	(35,989)	(11,704)	275,480	(30,959)	8,456
(4) ต้นทุนผันแปร (บาท)	55,997	81,944	283,406	55,520	159,269
(5) กำไรส่วนเกิน(บาท) (1) - (4)	22,778	62,141	431,259	44,345	120,477
(6) อัตรากำไรส่วนเกินต่อต้นทุนการเสี่ยง(ร้อยละ) (5)/(2)×100	19.86	39.89	96.20	33.90	44.41
(7) อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนการเสี่ยง(ร้อยละ) (3)/(2)×100	(31.38)	(7.51)	62.73	(23.68)	3.12
(8) ค่าใช้จ่ายที่แท้จริง* (บาท)	79,976*	111,597**	371,019***	89,082*	210,002* *
(9) รายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริง (บาท) (1) - (8)	(1,261)	32,488	343,646	10,803	69,738
(10) อัตรารายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงต่อค่าใช้จ่ายที่แท้จริง(ร้อยละ) (9)/(8)×100	(1.6)	29.1	92.6	12.1	33.2
(11) อัตรารายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงต่อต้นทุนการเสี่ยง (ร้อยละ) (9)/(2)×100	(1.1)	22.5	78.2	8.3	25.7

*จากตารางที่ 4.17 ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด + ค่าเสื่อมราคา = 63,418 + 16,560 = 79,976 บาท และ 70,370 + 18,692 = 89,062 บาท

**จากตารางที่ 4.18 ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด + ค่าเสื่อมราคา = 88,796 + 22,801 = 111,597 บาท และ 184,411 + 25,591 = 210,002 บาท

***จากตารางที่ 4.19 ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด + ค่าเสื่อมราคา = 340,813 + 30,206 = 371,019 บาท

ทั้งนี้ เนื่องจากค่าลูกหอยแครง เป็นปัจจัยสำคัญในการ เลี้ยงและมีมูลค่าสูงที่สุดของต้นทุนการ เลี้ยง คิดเป็นร้อยละ 27.7 32.6 22.0 และ 31.0 ตามลำดับ (ดูตารางที่ 4.17 4.18 และ 4.19) และคิดเป็นร้อยละ 38.7* 38.6* 32.3* และ 40.1* ของค่าใช้จ่ายที่แท้จริง ตามลำดับ ซึ่งมูลค่าหอยแครงที่จำหน่ายได้เมื่อ เก็บผลผลิตเสร็จแล้ว มีมากกว่าต้นทุนการ เลี้ยงและค่าใช้จ่ายที่แท้จริง ผลตอบแทนจึงอยู่ใน เกณฑ์ดี

สำหรับผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ มีอัตรา รายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงต่อต้นทุนการ เลี้ยงร้อยละ (1.1) และมีอัตรารายได้เหนือ ค่าใช้จ่ายที่แท้จริงต่อค่าใช้จ่ายที่แท้จริงร้อยละ (1.6) อัตราผลตอบแทนอยู่ใน เกณฑ์ไม่ดี (เมื่อ เทียบกับต้นทุนการ เลี้ยงและค่าใช้จ่ายที่แท้จริง ตามลำดับ) อันมีผลมาจากค่าลูกหอยแครง มีมูลค่าสูงที่สุดของต้นทุนการ เลี้ยง คิดเป็นร้อยละ 27.2 (ดูตารางที่ 4.17) และ คิดเป็นร้อยละ 39.1* ของค่าใช้จ่ายที่แท้จริง และมูลค่าหอยแครงที่จำหน่ายได้เมื่อ เก็บผลผลิต เสร็จแล้วน้อยกว่าต้นทุนการ เลี้ยงและค่าใช้จ่ายที่แท้จริง จึงประสบผลขาดทุน แต่ยังคงมีกำไร ส่วน เกินและกำไรที่เป็น เงินสดอยู่ จึงดำเนินการ เลี้ยงหอยแครงต่อไปได้

4. การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (Rate of Return on Investment) อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนของผู้เลี้ยงหอยแครงแต่ละประเภทและแต่ละ ขนาดเนื้อที่เลี้ยงหอยแครง แสดงในตารางที่ 5.6 ซึ่งแสดงการวิเคราะห์ที่ได้ดังต่อไปนี้

4.1 การเลี้ยงหอยแครงที่ให้ผลตอบแทนสูงที่สุด ได้แก่ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้ อนุญาตให้เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยงมากกว่า 100 ไร่ จะเห็นว่าอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนสูงมาก ถึงร้อยละ 314.82 ของเงินลงทุน

$$\begin{aligned}
 *38.7 &= 43,167 \div 111,597 \times 100 \\
 38.6 &= 143,333 \div 371,019 \times 100 \\
 32.3 &= 28,774 \div 89,062 \times 100 \\
 40.1 &= 84,250 \div 210,002 \times 100 \\
 39.1 &= 31,249 \div 79,976 \times 100
 \end{aligned}$$

ตารางที่ 5.6 ผลตอบแทนจากการลงทุนเลี้ยงหอยแครง

ประเภทผู้เลี้ยง	ขนาดเนื้อที่เลี้ยง	กำไรสุทธิ (ขาดทุนสุทธิ) (บาท) (1)	เงินลงทุนโดย เฉลี่ย (บาท) (2)	อัตราผลตอบแทนจากการ ลงทุน (%) (3) $(1)/(2) \times 100$
ผู้เลี้ยงที่ได้รับอนุญาต	น้อยกว่า 30 ไร่	(35,989)	38,994	(92.29)
	30-100 ไร่	(11,704)	37,925	(30.86)
	มากกว่า 100 ไร่	275,480	87,504	314.82
ผู้เลี้ยงที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับ อนุญาต	น้อยกว่า 30 ไร่	(30,959)	38,994	(79.39)
	30-100 ไร่	8,456	37,925	22.30

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 4.4 เมื่อเปรียบเทียบกับตารางที่ 5.2 จะเห็นได้ว่าปริมาณลูกหอยแครงที่หวาน 4,667 ถัง ซึ่งเท่ากับ 84,006 กิโลกรัม เมื่อหอยแครงมีขนาดโตขึ้นและน้ำหนักมากขึ้นแล้ว สามารถเก็บจำหน่ายได้ 189,594 กิโลกรัม คิดเป็น 2.26 เท่าของปริมาณลูกหอยแครงที่หวาน ผลที่ได้นี้เมื่อเทียบกับผู้เลี้ยงรายอื่น ๆ แล้วก็ยังได้รับมากกว่า ทั้งนี้เพราะลูกหอยแครงจะมีน้ำหนักมากขึ้นและน้ำหนักหอยแครงจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับขนาดของลูกหอยแครงที่หวานจากการสัมภาษณ์ผู้เลี้ยงหอยแครงในท้องที่ที่ทำการสำรวจโดยเฉลี่ยแล้วหอยแครงจะมีน้ำหนักเพิ่มขึ้น 3-5 เท่า แต่เหตุที่เก็บจำหน่ายได้ไม่ถึง 3-5 เท่า เนื่องจากปัญหาการตายของหอยแครงและถูกลักขโมยบ้าง

นอกจากนี้ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยงหอยแครงมากกว่า 100 ไร่ มีระยะเวลาเลี้ยงหอยแครงน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับผู้เลี้ยงหอยแครงรายอื่น ๆ คือ มีระยะเวลาการเลี้ยงหอยแครง 17.11 เดือนเท่านั้น การที่ระยะเวลาการเลี้ยงหอยแครงสั้นมีผลทำให้ต้นทุนในการเลี้ยงหอยแครงลดลงตามไปด้วย ประกอบกับราคาขายเฉลี่ยของผู้เลี้ยงหอยแครงประเภทนี้ ขายได้ราคาเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ราคา กิโลกรัมละ 3.77 บาท (จากตารางที่ 5.2) ทั้งนี้เนื่องจากเป็นผู้เลี้ยงหอยแครงรายใหญ่ ส่วนมากแล้วจะมีตลาดรองรับอยู่ทำให้สามารถจำหน่ายได้ราคาสูง

ดังนั้นผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยงหอยแครงมากกว่า 100 ไร่ จึงมีอัตราผลตอบแทนที่สูงกว่าผู้เลี้ยงรายอื่น ๆ

4.2 การเลี้ยงหอยแครงที่ให้ผลตอบแทนรองลงมา ได้แก่ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยงหอยแครง 30-100 ไร่ ได้ผลตอบแทนร้อยละ 22.30 ของเงินลงทุน ตามลำดับ นับได้ว่าให้ผลตอบแทนในอัตราที่สูงพอสมควร

จากตารางที่ 4.4 เมื่อเทียบกับตารางที่ 5.2 จะเห็นได้ว่า ลูกหอยแครงที่หวานมีปริมาณ 3,075 ถัง ซึ่งเท่ากับ 55,350 กิโลกรัม เมื่อหอยแครงมีขนาดโตขึ้นและมีน้ำหนักมากขึ้นแล้ว สามารถเก็บหอยแครงได้ 81,360 กิโลกรัม ตามลำดับ ซึ่งเทียบแล้วได้น้ำหนักหอยแครงมากขึ้น 1.47 เท่า และการจำหน่ายก็สามารถจำหน่ายได้ราคาสูงพอสมควร คือ กิโลกรัมละ 3.44 บาท

4.3 การเลี้ยงหอยแครงที่มีผลตอบแทนต่ำกว่าศูนย์ ได้แก่ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยง 30-100 ไร่ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ และผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ มีอัตราผลตอบแทนต่ำกว่าศูนย์ ร้อยละ 30.86 79.39 และ 92.29 ของเงินลงทุน ตามลำดับ แสดงถึงเงินลงทุนไม่ได้รับผลตอบแทน เนื่องจากมีผลขาดทุน กล่าวคือ มีรายได้รวมทั้งหมดน้อยกว่าต้นทุนการเลี้ยง

จากตารางที่ 4.4 เมื่อเทียบกับตารางที่ 5.2 จะเห็นได้ว่าลูกหอยแครงที่หวาน สำหรับผู้เลี้ยงหอยแครงดังกล่าวข้างต้นมีปริมาณ 1,750 1,051 และ 985 ถึง ตามลำดับ ซึ่งเท่ากับ 31,500 18,918 และ 17,730 กิโลกรัม ตามลำดับ เมื่อหอยแครงมีขนาดโตขึ้น และมีน้ำหนักมากขึ้น สามารถเก็บจำหน่ายได้ 45,000 36,288 และ 25,776 กิโลกรัม ตามลำดับ ซึ่งเมื่อเทียบแล้วได้หอยแครงน้ำหนักมากกว่าที่หวาน 1.43 1.92 และ 1.45 เท่า ตามลำดับ และราคาจำหน่ายของหอยแครงมีราคาเฉลี่ยต่ำมาก เมื่อเทียบกับผู้เลี้ยงรายอื่น ๆ คือ มีราคาจำหน่ายเฉลี่ยกิโลกรัมละ 3.20 2.75 และ 3.05 บาท ตามลำดับ ถึงแม้ว่าผู้เลี้ยงหอยแครงที่กล่าวข้างต้น จะดำเนินการมีผลขาดทุน แต่ก็ยังสามารถดำเนินการต่อไปได้ เพราะยังมีกำไรที่เป็นตัวเงิน กำไรส่วนเกิน และรายได้เหนือรายจ่ายที่แท้จริง

สรุปผลการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนเลี้ยงหอยแครง

จากผลการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนเลี้ยงหอยแครง อัจฉานมา พิจารณาประกอบการตัดสินใจได้ดังนี้

1. ผู้เลี้ยงหอยแครงที่มีขนาดเนื้อที่เลี้ยงหอยแครงขนาดเล็ก ได้แก่ ขนาดเนื้อที่เลี้ยงหอยแครงน้อยกว่า 30 ไร่ ถึงแม้ว่าจะมีผลขาดทุนสุทธิ แต่ยังคงมีกำไรที่เป็นเงินสด กำไรส่วนเกิน และรายได้สุทธิเหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงอยู่ จึงสามารถดำเนินการต่อไปได้ จากการสอบถามผู้เลี้ยงหอยแครงที่มีขนาดเนื้อที่เลี้ยงหอยแครงน้อยกว่า 30 ไร่ ซึ่งประสบผลขาดทุนจากการเลี้ยงหอยแครง ปรากฏว่า ผู้เลี้ยงหอยแครงเหล่านี้ก็ยังคงตัดสินใจที่จะเลี้ยงหอยแครงต่อไปอีก ทั้งนี้เนื่องจาก เป็นอาชีพที่ทำกันมานานแล้วและใช้แรงงานในครัวเรือน เป็นส่วนใหญ่

2. ผู้เสี่ยงหอยแครงที่มีขนาด เนื้อที่เสี่ยงหอยแครงขนาดกลางและขนาดใหญ่ ได้แก่ ขนาดเนื้อที่เสี่ยงหอยแครง 30-100 ไร่ และมากกว่า 100 ไร่ ควรลงทุนเสี่ยงหอยแครง เนื่องจากผลตอบแทนที่ได้รับคุ้มค่ากับการลงทุน จึงควรดำเนินการต่อไป ยกเว้น ผู้เสี่ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตเนื้อที่เสี่ยง 30-100 ไร่ ซึ่งผู้เสี่ยงประเภทนี้แม้จะมีผลขาดทุน หากแต่ยังดำเนินการต่อไปได้ เพราะยังคงมีกำไรที่เป็นเงินสด กำไรส่วนเกิน และรายได้สุทธิเหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงอยู่ แต่การลงทุนเสี่ยงหอยแครงนี้ก็มีความเสี่ยงภัยสูง เพราะการเสี่ยงหอยแครงจะได้ผลดีขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ อย่าง อาทิ การดูแลและเอาใจใส่ ความชำนาญในการเลี้ยง ความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งเลี้ยง สภาพแวดล้อม ภัยธรรมชาติ และอื่น ๆ สิ่งเหล่านี้ล้วน เป็นสาเหตุสำคัญที่จะทำให้การเสี่ยงหอยแครงประสบผลสำเร็จให้ผลตอบแทนสูง หรือประสบความสำเร็จความล้มเหลวจนเกิดผลขาดทุนได้

ดังนั้น ผู้เสี่ยงหอยแครงทั้งหมดจึงควรดำเนินการเสี่ยงหอยแครงต่อไปได้ ผลการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนเสี่ยงหอยแครงดังกล่าว แม้จะเป็นหลักสำคัญเบื้องต้นในการพิจารณาประกอบการตัดสินใจลงทุนเสี่ยงหอยแครงก็ตาม แต่การตัดสินใจลงทุนเสี่ยงหอยแครงของผู้ลงทุนจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สภาพแวดล้อมของแหล่งเสี่ยงหอยแครง ความเสี่ยงภัยในด้านต่าง ๆ เช่น ภัยธรรมชาติ การถูกลักขโมย เป็นต้น ในปัจจุบัน การคาดคะเนผลตอบแทนจากการเสี่ยงหอยแครงว่าจะได้รับผลตอบแทนเท่าใดนั้น เป็นการยากอย่างยิ่ง ซึ่งจะได้กล่าวถึงในส่วนของปัญหาในการเสี่ยงหอยแครงต่อไป

ระยะเวลาคืนทุน (Payback Period)

เป็นระยะเวลาที่กำไรสุทธิที่เป็นเงินสดที่ผู้เสี่ยงหอยแครงได้รับ เท่ากับ เงินลงทุนที่จ่ายไปหรือระยะเวลาที่ผู้เสี่ยงหอยแครงจะได้รับเงินลงทุนเสี่ยงหอยแครงที่จ่ายไปกลับคืนมาครบทั้งจำนวน โดยมีสมการที่ใช้ในการคำนวณ ดังนี้

$$\text{ระยะเวลาคืนทุน} = \frac{\text{เงินลงทุน}}{\text{กำไรที่เป็นเงินสดต่อปี}}$$

การพิจารณาระยะเวลาคืนทุนนี้ผู้ตัดสินใจลงทุนจะ เลือกลงทุนในโครงการที่มีระยะเวลาคืนทุนเร็ว วิธีวิเคราะห์ระยะเวลาคืนทุนนี้เป็นวิธีที่ง่ายและสะดวกในการคำนวณ จึง เป็นวิธีที่นิยมใช้ในการเลือกโครงการการลงทุนกันอย่างแพร่หลาย ถึงแม้ว่าจะมีข้อเสียอยู่บ้าง เช่น ไม่ได้คำนึงถึงกระแสเงินสดภายหลังจากสิ้นระยะเวลาคืนทุนแล้ว¹

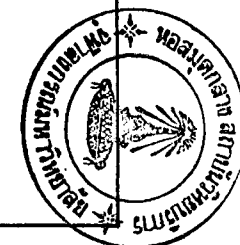
ผลการวิเคราะห์ระยะเวลาคืนทุนได้แสดงไว้ในตารางที่ 5.7 ปรากฏว่า ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงขนาดเนื้อที่เลี้ยงมากกว่า 100 ไร่ มีระยะเวลาคืนทุนเร็วที่สุดคือมีระยะเวลาคืนทุนเท่ากับ 0.33 ปี หรือประมาณ 4 เดือน ผู้เลี้ยงหอยแครงที่มีระยะเวลาคืนทุนเร็วอันดับรองลงมาได้แก่ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยง 30-100 ไร่ มีระยะเวลาคืนทุนเท่ากับ 0.76 ปี หรือประมาณ 9 เดือน สำหรับผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยง 30-100 ไร่ มีระยะเวลาคืนทุนเท่ากับ 1.17 ปี หรือประมาณ 14 เดือน และผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ มีระยะเวลาคืนทุน 2.33 ปี หรือประมาณ 28 เดือน ผู้เลี้ยงหอยแครงที่มีระยะเวลาคืนทุนช้าที่สุด ได้แก่ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ มีระยะเวลาคืนทุน 4.01 ปี หรือประมาณ 48 เดือน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹สังวร ปัญญาติลก, ศาสตราจารย์, การเงินธุรกิจ (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524) หน้า 318.

ตารางที่ 5.7 แสดงระยะเวลาคืนทุนจากการเลี้ยงหอยแครง

ประเภทของผู้เลี้ยง	ขนาดเนื้อที่เลี้ยง	กำไรสุทธิที่เป็นเงินสดต่อ 1 งวดการผลิต (บาท) (1)	ระยะเวลาการเลี้ยงตัวเจลี่ยถ่วงน้ำหนัก (เดือน) (2)	กำไรสุทธิที่เป็นเงินสดต่อ 1 ปี (บาท) (3)	เงินลงทุนโดยเฉลี่ย (บาท) (4)	ระยะเวลาการคืนทุน (ปี) (5)
ผู้เลี้ยงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยง	น้อยกว่า 30 ไร่	15,299	18.87	9,729	38,994	4.01
	30-100 ไร่	55,289	20.52	32,333	37,925	1.17
	มากกว่า 100 ไร่	373,852	17.11	262,199	87,504	0.33
ผู้เลี้ยงที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาต	น้อยกว่า 30 ไร่	29,495	21.30	16,617	38,994	2.35
	30-100 ไร่	95,329	23.03	49,672	37,925	0.76
		$(3) = (1) \div (2) \times 12$ $(5) = (4) \div (3)$				

การวิเคราะห์จุดเสมอตัว (Break-Even Analysis)

จุดเสมอตัว คือ จุดที่เกิดจากการขายที่รายได้เท่ากับค่าใช้จ่ายพอดี หรือ จุดที่กำไรเท่ากับศูนย์ จุดเสมอตัว เป็นจุดที่มีความสำคัญต่อธุรกิจ เพราะ เป็นจุดที่ผู้บริหารใช้ในการตัดสินใจ เกี่ยวกับการวางแผนกำไรว่ากิจการควรจะขายในปริมาณเท่าใดจึงจะได้กำไรตามความต้องการ หรือกิจการควรจะขายสินค้าในปริมาณเท่าใดจึงจะได้รับรายได้เท่ากับค่าใช้จ่ายพอดี

การวิเคราะห์จุดเสมอตัวสำหรับการเลี้ยงหอยแครง จะศึกษาถึงปริมาณหอยแครงที่เก็บได้และรายได้จากการจำหน่ายหอยแครงของผู้เลี้ยงหอยแครงแต่ละประเภท แต่ละขนาด เนื้อที่เลี้ยงหอยแครง ว่าจะต้องเก็บหอยแครงได้ในปริมาณเท่าใด รายได้จึงจะเท่ากับค่าใช้จ่ายพอดี

วิธีการวิเคราะห์จุดเสมอตัววิธีหนึ่งจะกระทำได้โดยวิธีการคำนวณ โดยการตั้งสมการรายได้จากการจำหน่ายหอยแครง เท่ากับต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปรรวมกัน

สมมติให้	Q	=	ปริมาณหอยแครงที่จำหน่ายได้
	S	=	ราคาขายต่อหน่วย
	F	=	ต้นทุนคงที่
	V	=	ต้นทุนผันแปรได้ต่อหน่วย

ในกรณีเสมอตัว หรือ รายได้เท่ากับต้นทุนรวม

$$QS = F + QV$$

$$QS - QV = F$$

$$Q(S - V) = F$$

ดังนั้น ปริมาณขายที่จุดเสมอตัว = $Q = \frac{F}{S - V}$ นั้นเอง

จากตารางที่ 5.2 แสดงรายได้จากการจำหน่ายหอยแครงโดยเฉลี่ยต่อ 1 งวดการผลิต โดยกำหนดราคาจำหน่าย เฉลี่ยต่อกิโลกรัม

<u>ประเภทของผู้เลี้ยงหอยแครง</u>	<u>ขนาดเนื้อที่เลี้ยง</u>	<u>ราคาจำหน่ายตัวเฉลี่ยต่อกก. (บาท)</u>
ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยง	น้อยกว่า 30 ไร่	3.05
	30-100 ไร่	3.20
	มากกว่า 100 ไร่	3.77
ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยง	น้อยกว่า 30 ไร่	2.75
	30-100 ไร่	3.44

และจากตารางที่ 5.3 แสดงต้นทุน รายได้ และกำไรจากการเลี้ยงหอยแครง โดยเฉลี่ยต่อ 1 งวดการผลิต สามารถนำมาคำนวณต้นทุนผันแปรได้ต่อหน่วยดังแสดงในตารางที่ 5.8

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.8 แสดงต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร และต้นทุนผันแปรต่อ 1 กิโลกรัม

รายการ	ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาต			ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยง	
	น้อยกว่า 30 ไร่	30-100 ไร่	มากกว่า 100ไร่	น้อยกว่า 30 ไร่	30-100 ไร่
ต้นทุนคงที่รวม (บาท)	58,767	73,845	155,779	75,304	112,021
ต้นทุนผันแปรรวม (บาท)	55,937	81,944	283,406	55,520	159,263
ปริมาณที่จำหน่ายได้ (กิโลกรัม)	25,776	45,000	189,594	36,288	81,360
ต้นทุนผันแปรต่อ 1 กิโลกรัม (บาท)	2.17	1.82	1.49	1.53	1.96

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการวิเคราะห์จุดเสมอตัวของผู้เลี้ยงหอยแครงแต่ละประเภท แต่ละขนาด เนื้อที่เลี้ยง ดังแสดงในตารางที่ 5.9 ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

1. ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยง

ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยง เนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ ผลจากการวิเคราะห์จุดเสมอตัวโดยกำหนดให้ราคาจำหน่ายโดยเฉลี่ยกิโลกรัมละ 3.05 บาท ปรากฏว่าปริมาณหอยแครงที่จะต้องจำหน่าย ณ จุดเสมอตัวเท่ากับ 66,781 กิโลกรัม จึงจะทำให้รายได้เท่ากับค่าใช้จ่ายพอดี นั่นคือ ไม่มีผลกำไรหรือขาดทุน ผู้เลี้ยงประเภทนี้จำหน่ายหอยแครงได้เพียง 25,776 กิโลกรัม ซึ่งต่ำกว่าปริมาณ ณ จุดเสมอตัว ซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูงกว่ารายได้ ทำให้เกิดผลขาดทุนจากการดำเนินงาน

ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยง เนื้อที่เลี้ยง 30-100 ไร่ ปรากฏว่ามีปริมาณหอยแครงที่ต้องจำหน่าย ณ จุดเสมอตัว เท่ากับ 53,511 กิโลกรัม โดยกำหนดให้ราคาจำหน่ายหอยแครงโดยเฉลี่ยกิโลกรัมละ 3.20 บาท ผู้เลี้ยงประเภทนี้จำหน่ายหอยแครงได้เพียง 45,000 กิโลกรัม ซึ่งต่ำกว่าปริมาณ ณ จุดเสมอตัว ทำให้เกิดผลขาดทุนจากการดำเนินงาน เพราะมีค่าใช้จ่ายสูงกว่ารายได้

สำหรับผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยง เนื้อที่เลี้ยงมากกว่า 100 ไร่ ปรากฏว่าปริมาณหอยแครงที่ต้องจำหน่าย ณ จุดเสมอตัว เท่ากับ 68,324 กิโลกรัม โดยกำหนดให้ราคาจำหน่ายหอยแครงโดยเฉลี่ยกิโลกรัมละ 3.77 บาท แต่ถ้าจำหน่ายหอยแครงได้ปริมาณมากกว่า 68,324 กิโลกรัม จะทำให้เกิดผลกำไรจากการดำเนินงาน และถ้าจำหน่ายหอยแครงได้น้อยกว่า 68,324 กิโลกรัม จะทำให้เกิดผลขาดทุนจากการดำเนินงาน ผู้เลี้ยงประเภทนี้จำหน่ายหอยแครงได้ถึง 189,594 กิโลกรัม ซึ่งสูงกว่าปริมาณ ณ จุดเสมอตัว จึงทำให้เกิดผลกำไรจากการดำเนินงาน

ตารางที่ 5.9 การคำนวณปริมาณหอยแครงที่จำหน่ายได้ ณ จุดเสมอตัว

ข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณ :-

รายการ	ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาต			ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาต	
	น้อยกว่า 30 ไร่	30-100 ไร่	มากกว่า 100 ไร่	น้อยกว่า 30 ไร่	30-100 ไร่
สมมติปริมาณหอยแครงที่จำหน่ายได้ (กก.)	Q =	X	X	X	X
รายได้ต่อ 1 กก. (บาท)*	S =	3.05	3.20	3.77	3.44
ต้นทุนคงที่ (บาท)	F =	58,787	73,845	155,779	112,021
ต้นทุนผันแปร ต่อ 1 กก. (บาท)	V =	2.17	1.82	1.49	1.53
จากสมการการหาจุดเสมอตัวจะได้		$3.05X = 58,787 + 2.17X$ $0.88X = 58,787$ $X = 66,780.68$	$3.20X = 73,845 + 1.82X$ $1.38X = 73,845$ $X = 53,510.87$	$3.77X = 155,779 + 1.49X$ $2.28X = 155,779$ $X = 68,324.12$	$2.75X = 75,304 + 1.53X$ $1.22X = 75,304$ $X = 61,724.59$
ปริมาณหอยแครง ณ จุดเสมอตัว (กก.)		66,781	53,511	68,324	75,890

*ในการวิเคราะห์จุดเสมอตัวนี้ใช้ราคาจำหน่ายเฉลี่ยที่ได้จากการสอบถามผู้เลี้ยงหอยแครงในปี 2528

เนื่องจากการเลี้ยงหอยแครงมีลักษณะที่แตกต่างจากอุตสาหกรรมการผลิต คือ ไม่สามารถควบคุมปริมาณการผลิตได้ ทั้งนี้เพราะการเลี้ยงหอยแครงขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น จำนวนลูกหอยแครงที่หวาน การดูแลรักษา ความเอาใจใส่ สภาพแหล่งเลี้ยงเกี่ยวกับพื้นดินและพื้นน้ำที่หอยแครงอาศัยอยู่ เป็นต้น นอกจากนี้ ราคาจำหน่ายของหอยแครงก็ไม่สามารถกำหนดได้ เพราะขึ้นอยู่กับความต้องการของตลาดและปริมาณหอยแครงที่ผลิตได้ในแต่ละขณะ เป็นสำคัญ และยังขึ้นอยู่กับผู้ค้าส่งในท้องถิ่นซึ่งจะเป็นผู้กำหนดราคาอีกด้วย

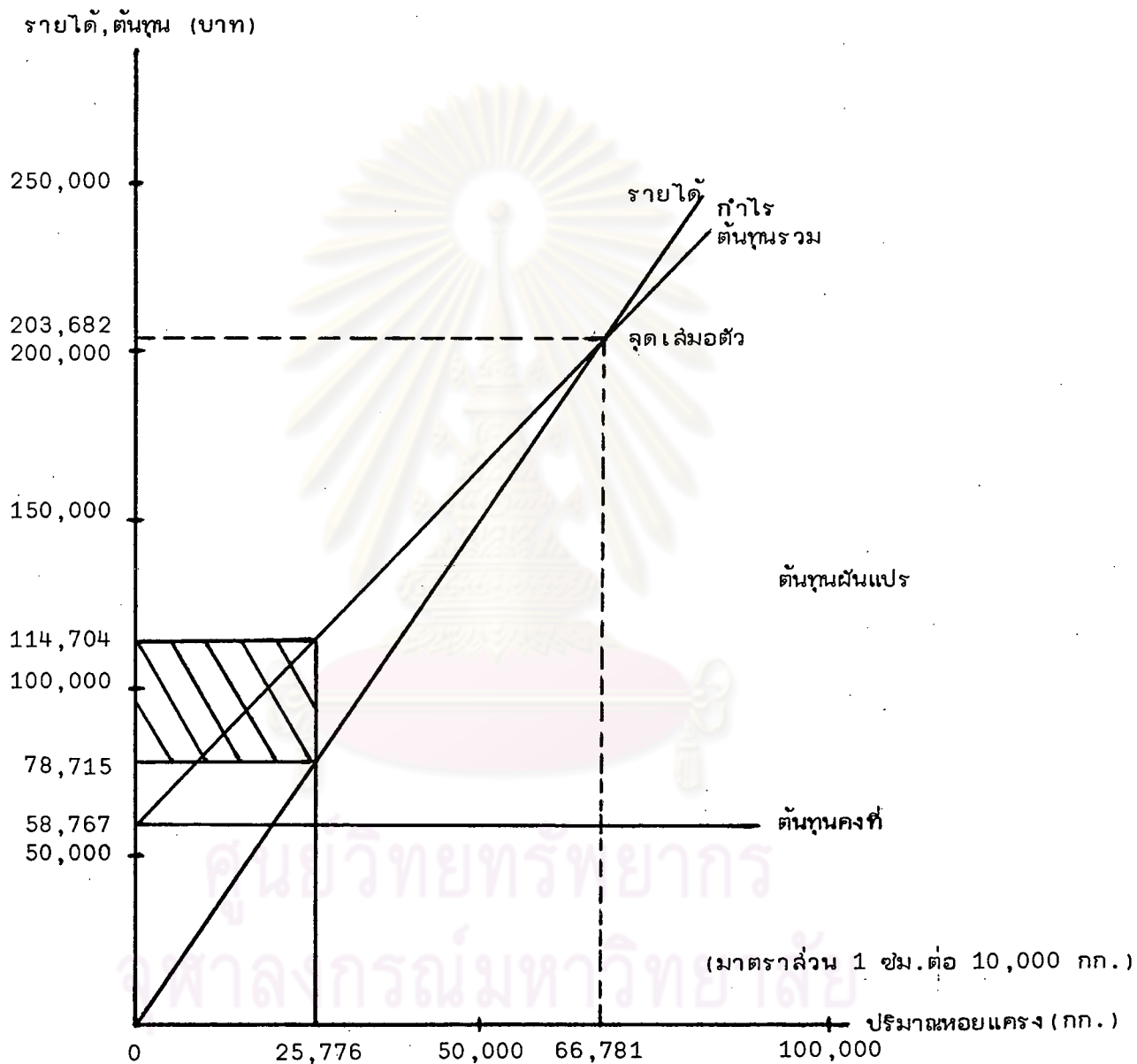
2. ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาต

ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ มีปริมาณหอยแครงที่จะต้องจำหน่าย ณ จุดเสมอตัว เท่ากับ 61,725 กิโลกรัม โดยกำหนดให้ราคาจำหน่ายหอยแครงโดยเฉลี่ยกิโลกรัมละ 2.75 บาท ถ้าจำหน่ายหอยแครงได้น้อยกว่า 61,725 กิโลกรัม จะทำให้เกิดผลขาดทุนจากการดำเนินงาน และถ้าจำหน่ายหอยแครงได้มากกว่า 61,725 กิโลกรัม ก็จะทำให้เกิดผลกำไรจากการดำเนินงาน ซึ่งผู้เลี้ยงประเภทนี้จำหน่ายหอยแครงได้เพียง 36,288 กิโลกรัม ซึ่งต่ำกว่าปริมาณ ณ จุดเสมอตัว ทำให้เกิดผลขาดทุนจากการดำเนินงาน เพราะค่าใช้จ่ายสูงกว่ารายได้

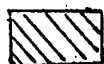
ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยง 30-100 ไร่ โดยกำหนดให้ราคาจำหน่ายหอยแครงโดยเฉลี่ยกิโลกรัมละ 3.44 บาท ปรากฏว่ามีปริมาณหอยแครงที่จะต้องจำหน่าย ณ จุดเสมอตัว เท่ากับ 75,690 กิโลกรัม ถ้าจำหน่ายหอยแครงได้มากกว่า 75,690 กิโลกรัม จะทำให้เกิดผลกำไรจากการดำเนินงาน แต่ถ้าจำหน่ายหอยแครงได้น้อยกว่า 75,690 กิโลกรัม ก็จะทำให้เกิดผลขาดทุนจากการดำเนินงาน ผู้เลี้ยงประเภทนี้จำหน่ายหอยแครงได้ 81,360 กิโลกรัม ซึ่งสูงกว่าปริมาณ ณ จุดเสมอตัว ซึ่งได้รับผลกำไรจากการดำเนินงาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

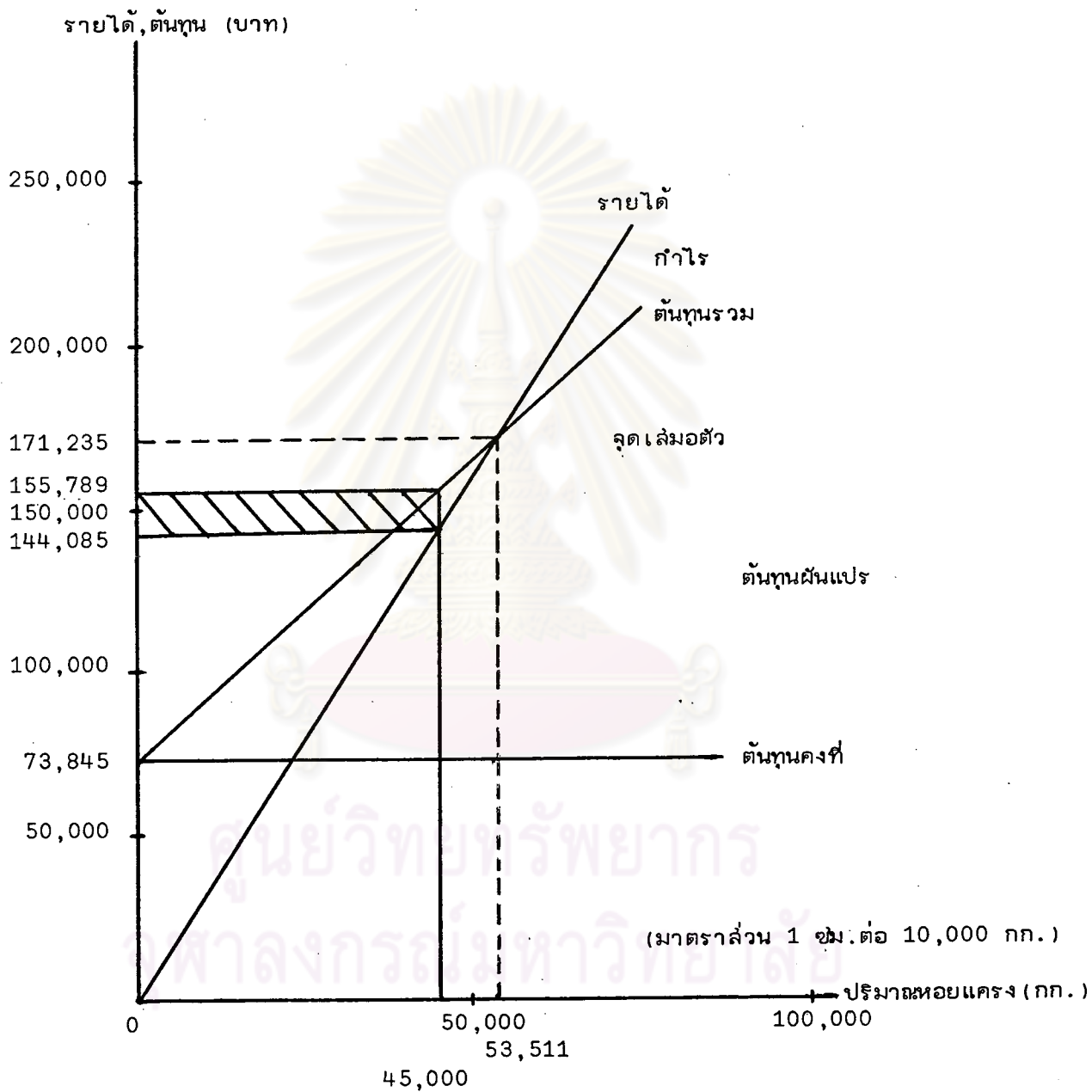
(มาตราส่วน 1 ซม. ต่อ 20,000 บาท)

แผนภูมิที่ 2 กราฟแสดงจุดเสมอตัวของผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยง
เนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่

 = ขาดทุน

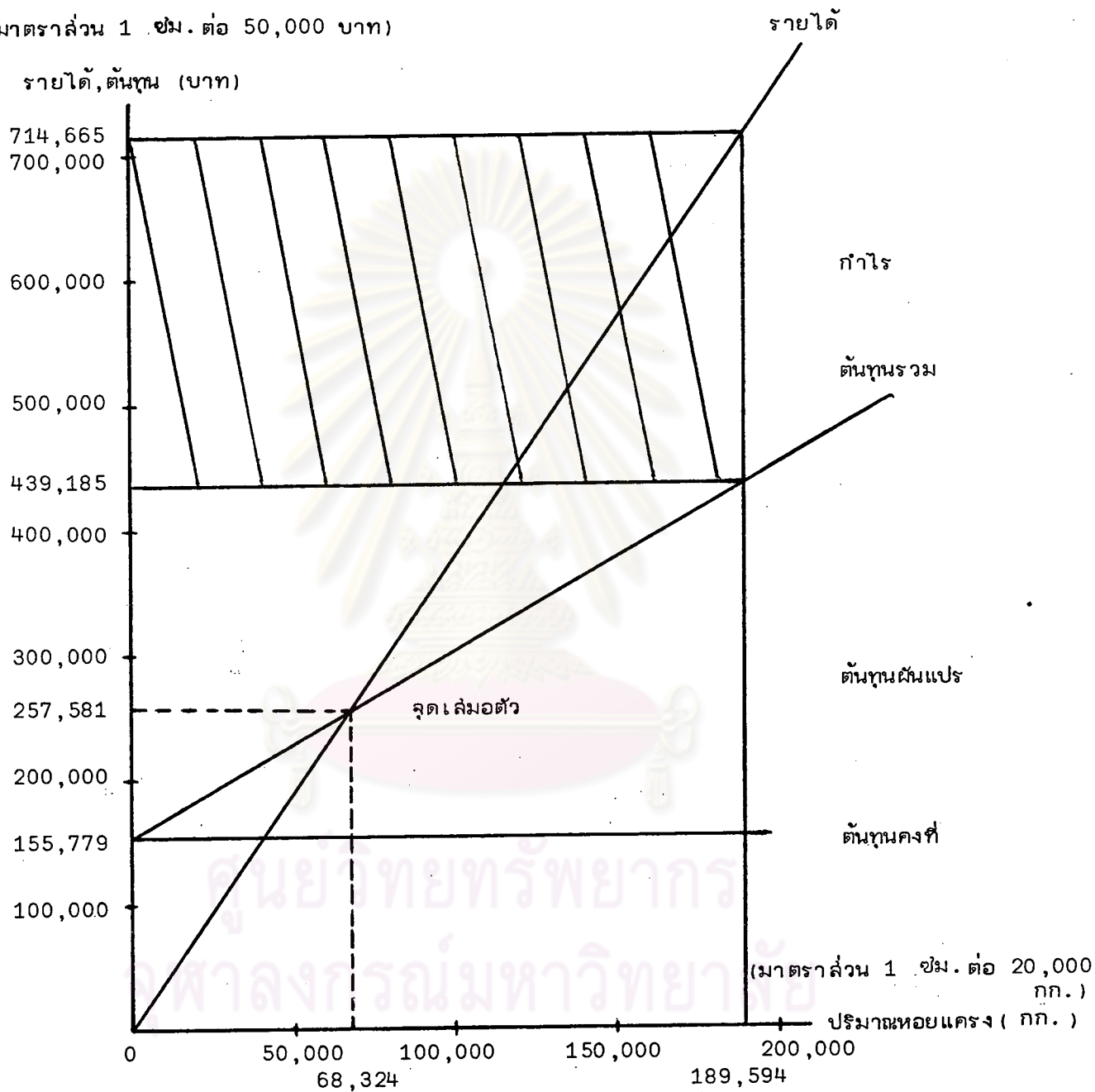
(มาตราส่วน 1 ซม.ต่อ 20,000 บาท)

แผนภูมิที่ 3 กราฟแสดงจุดคุ้มทุนของผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยง
เนื้อที่เลี้ยง 30 - 100 ไร่

 = ขาดทุน

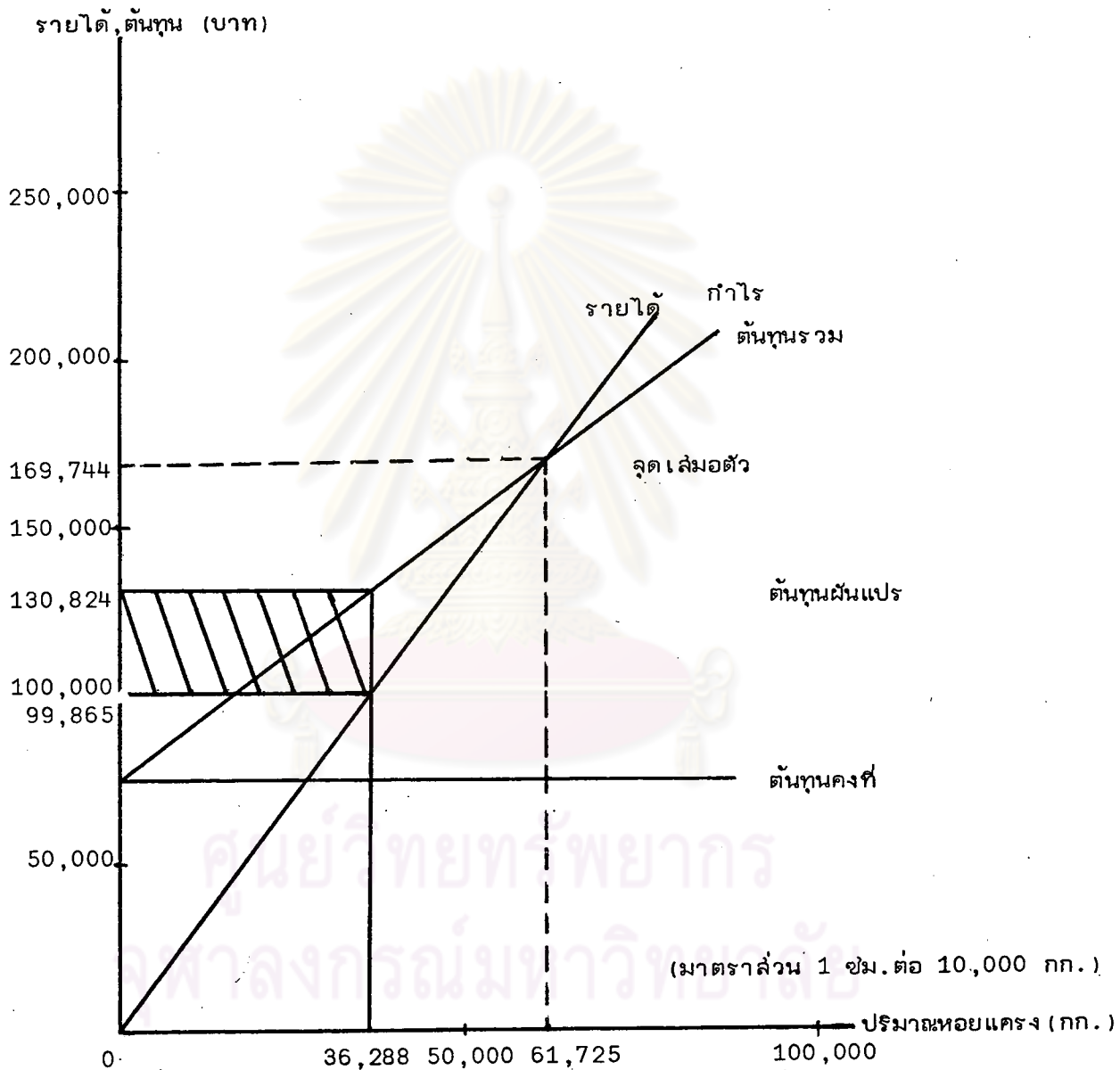
(มาตราส่วน 1 ซม. ต่อ 50,000 บาท)

แผนภูมิที่ 4 กราฟแสดงจุดเสมอตัวของผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยงมากกว่า 100 ไร่

 = กำไร

(มาตราส่วน 1 ซม.ต่อ 20,000 บาท)

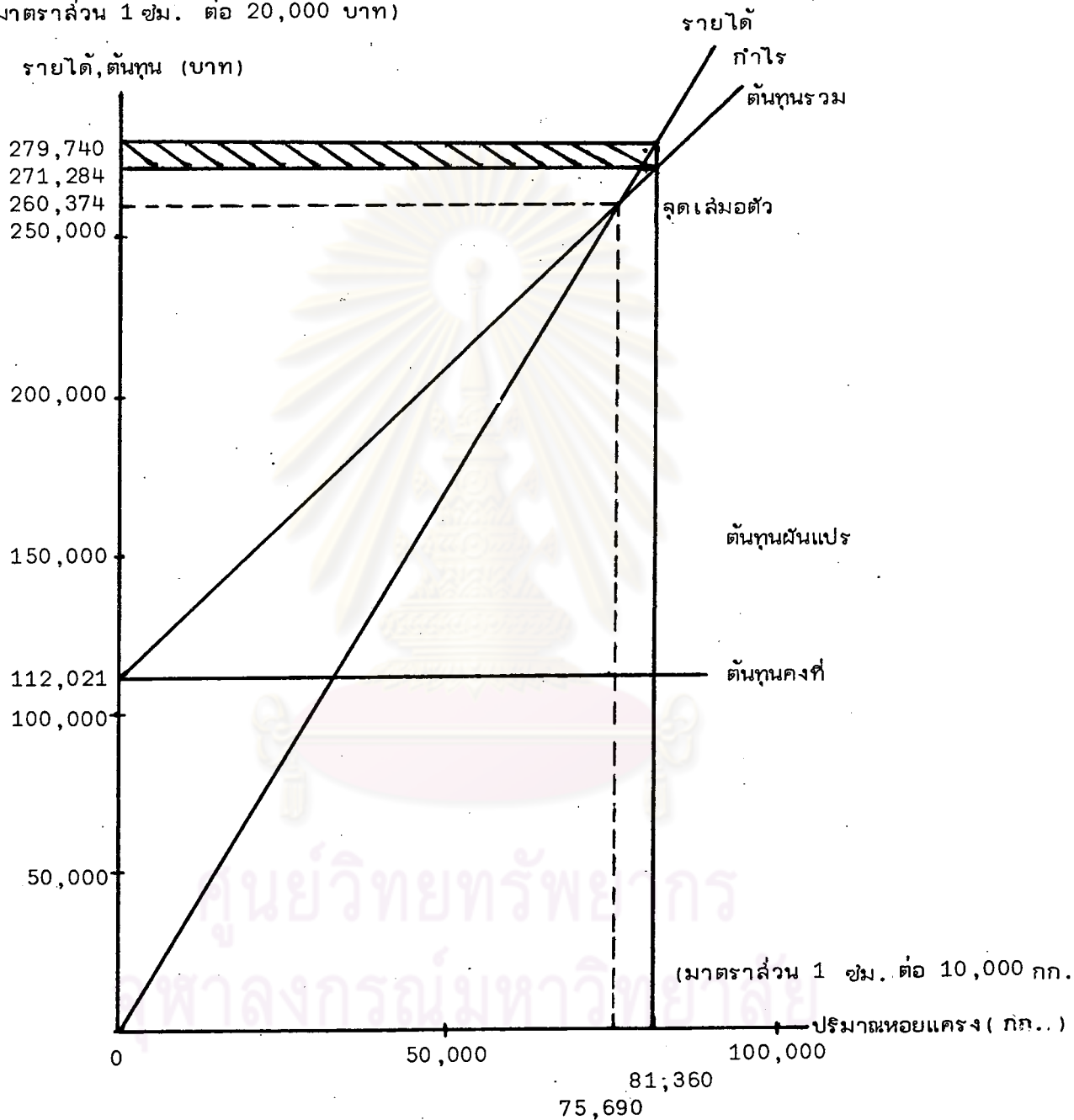

แผนภูมิที่ 5 กราฟแสดงจุดเสมอตัวของผู้เลี้ยงหอยแครงที่เข้าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาต
เมื่อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่

 = ขาดทุน

(มาตราส่วน 1 ซม. ต่อ 20,000 บาท)

แผนภูมิที่ 6 กราฟแสดงจุดเสมอตัวของผู้เลี้ยงหอยแครงที่เข้าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาต
เนื้อที่เลี้ยง 30 - 100 ไร่

 = กำไร